

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ

Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής

Υποστήριξης ΕΣΠΑ

Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και

Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «Βόρειο Αιγαίο»

Αριθ. Πρωτ.:

Ημερομηνία:

1100
05.06.2024A
Kuriotari

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα
Πληροφορίες: Νίκος Γαβαλάς
Τηλέφωνο: 210 3742054
Email: stateaid_unit@minfin.gr

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 598

Προς: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο»
1χλμ Μυτιλήνης Λουτρών, τ.κ.81100
Μυτιλήνη
e-mail: gplakotaris@mou.gr

Θέμα: Διατύπωση γνώμης για ζητήματα κρατικών ενισχύσεων σχετικά με το σχέδιο Πρόσκλησης με τίτλο: «Υποστήριξη των φορέων για την αποτελεσματική υλοποίηση της στρατηγικής ΟΧΕ μικρών νησιών στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου»

Σχέτ: Το από 10.5.2024 e-mail της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» (Αρ.πρωτ. ΕΥΚΕ-ΧΕ 598/13.5.2024)

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού μηνύματος (e-mail) της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο», στο οποίο επισυνάπτεται το σχέδιο Πρόσκλησης με τίτλο: «Υποστήριξη των φορέων για την αποτελεσματική υλοποίηση της στρατηγικής ΟΧΕ μικρών νησιών στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου», για το οποίο ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας μας αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το περιεχόμενο του σχεδίου πρόσκλησης το αντικείμενο του έργου περιγράφεται ως εξής:
«Στο πλαίσιο της προτεινομένης πράξης προβλέπεται η χρηματοδότηση της ΕΕΤΑΑ Α.Ε (θεσμοθετημένος τεχνικός και επιστημονικός σύμβουλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης), σύμφωνα και με την εγκεκριμένη Στρατηγική Χωρικής Επένδυσης – ΟΧΕ Μικρών Νησιών της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για την παροχή επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης προς τους Δήμους που συγκροτούν/συμμετέχουν στην εγκεκριμένη Στρατηγική προκειμένου να ανταπεξέλθουν στο έργο της υλοποίησης / εφαρμογής της ως άνω Στρατηγικής. Ειδικότερα προβλέπεται εκ μέρους του δικαιούχου ΕΕΤΑΑ Α.Ε :
 - Ο συντονισμός των ενεργειών για την εξειδίκευση και χρονοπρογραμματισμό των ενεργειών υλοποίησης της Στρατηγικής
 - Η υποστήριξη της Ομάδας Έργου της Στρατηγικής και των στελεχών των Δήμων
 - Η υποστήριξη των επιμέρους Δήμων των μικρών νησιών / μελών της Χωρικής Αρχής για την οριζόντια ωρίμανση πράξεων προς ένταξη στο πλαίσιο της εγκεκριμένης στρατηγικής

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Υποστήριξη των επιμέρους δικαιούχων για την υποβολή προτάσεων πράξεων προς ένταξη στο Πρόγραμμα «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027
- Η υποστήριξη της Επιτροπής Παρακολούθησης (Χωρικής Αρχής) στην εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων της (συνεδριάσεις, ενημέρωση, λήψη αποφάσεων)
- Διατύπωση εισηγήσεων για την πορεία υλοποίησης της στρατηγικής, την εξειδίκευση /αναθεώρηση / επικαιροποίησή της
- Ενίσχυση της δικτύωσης των τοπικών φορέων σε επίπεδο ΟΧΕ
- Εκπόνηση ενδιάμεσων και τελικής έκθεσης προόδου της υλοποίησης της Στρατηγικής
- Ανάληψη ενεργειών ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού καθώς και των αρμόδιων αρχών για την πορεία υλοποίησης της ΟΧΕ
- Υποστήριξη της λειτουργίας του συστήματος διακυβέρνησης της ΟΧΕ - Ανάπτυξη συστήματος υποστήριξης των δικαιούχων μέσω helpdesk».

Δυνητικός Δικαιούχος της Δράσης είναι η «Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ Α.Ε.)».

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται σε 500.000,00 €.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.
3. Λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο του έργου επισημαίνεται ότι, από την άποψη των κανόνων κρατικών ενισχύσεων, το υπό εξέταση σχέδιο Πρόσκλησης για τη χρηματοδότηση της ΕΕΤΑΑ Α.Ε. πιθανόν να θέτει ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, στον βαθμό που η δραστηριότητά της μπορεί να χαρακτηριστεί ως οικονομική και εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ.

Προκειμένου να καθοριστεί εάν οι ανωτέρω δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της πρόσκλησης ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- α) χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,
- β) χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,
- γ) επιλεκτική μεταχείριση,
- δ) επίδραση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού.

Σύμφωνα με το σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), για να μην χορηγείται οικονομικό πλεονέκτημα στον δικαιούχο, η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, βάσει αγοραίων τιμών. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στον δικαιούχο καθ' οιονδήποτε τρόπο και να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό (π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος) και δεν πρέπει να υφίσταται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας του δικαιούχου που έχει υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου.

Σε συνέχεια των προαναφερόμενων επισημαίνεται ότι, για τον δικαιούχο ΕΕΤΑΑ Α.Ε., πληρούνται οι ανωτέρω α, γ και δ προϋποθέσεις. Ωστόσο όμως δύναται να θεωρηθεί ότι ο δικαιούχος καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών βάσει αγοραίων τιμών και δεν αποκομίζει οικονομικό πλεονέκτημα, εφόσον μεταβιβάζει το σύνολο των πόρων σε αναδόχους, οι οποίοι επιλέγονται μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς του εξωτερικού) και δεν παρακρατεί κανένα ποσό (π.χ. για διαχειριστικά κόστη, προμήθεια εξοπλισμού ή άλλες δαπάνες). Στην περίπτωση αυτή δεν εκπληρώνεται η προϋπόθεση β) που αφορά την χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, και κατά συνέπεια δεν προκύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων για τον δικαιούχο.

Ωστόσο όμως εφόσον ο δικαιούχος υλοποιήσει το έργο με ίδια μέσα, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι από την χρηματοδότηση δεν καλύπτεται το εγγενές κόστος λειτουργίας του δικαιούχου. Στο πλαίσιο αυτό τονίζεται ότι δεν μπορεί να απασχολήσει το υφιστάμενο προσωπικό του φορέα στις δράσεις του υπό εξέταση έργου. Το προσωπικό το οποίο θα απασχοληθεί στο έργο που πρόκειται να ενταχθεί στο πλαίσιο της υπό εξέταση Πρόσκλησης θα πρέπει να είναι έκτακτο και να απασχοληθεί με σύμβαση έργου έπειτα από δημόσια διαγωνιστική και ανταγωνιστική διαδικασία σύμφωνα με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας. Επιπλέον οι λειτουργικές δαπάνες που θα προκύπτουν από την υλοποίηση του υπό εξέταση έργου και δεν εμπίπτουν στην κανονική λειτουργία της ΕΕΤΑΑ Α.Ε δεν θα πρέπει να καλύπτουν εγγενές κόστος του φορέα.

Σε περίπτωση που ο Δικαιούχος παρακρατεί μέρος των πόρων, είτε θα πρέπει να τεκμηριωθεί ότι η σχετική χρηματοδότηση καλύπτει αποκλειστικά και μόνον το απολύτως αναγκαίο κόστος για την εκτέλεση της πράξης (ως ανωτέρω), είτε ενδέχεται να ανακύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων τα οποία δύναται να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.2023/2831 της Επιτροπής της

13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis).

4. Σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα, για λόγους πληρότητας του θεσμικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων στο προοίμιο (έχοντας υπόψη) της πρόσκλησης θα πρέπει να προστεθούν τα ακόλουθα:

- Η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01),
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2831/2023 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας,
- Η με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ4023/02-11-2016 εγκύκλιος της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».

5. Περαιτέρω στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα» του σχεδίου πρόκλησης συστήνεται να προστεθεί η ακόλουθη παράγραφος:

«Τα Έργα θα εξεταστούν εάν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Εάν δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων. Η διεπιδότηση μπορεί να αποκλειστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και των εσόδων και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει άλλες δραστηριότητες».

«Έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων. Όσον αφορά στη συγκεκριμένη πρόσκληση, εάν κάποια δράση ή τμήμα δράσης κριθεί ότι εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέσω της χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (που αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής), μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ.

Υπενθυμίζεται ότι για δράσεις που θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831, είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο του έργου Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας καθώς επίσης και να ελέγχεται το σύνολο των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας του Κανονισμού.

6. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων στον ίδιο ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία ο ανωτέρω Δικαιούχος ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές

αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

7. Σημειώνεται ότι οι μεμονωμένες προτάσεις στο πλαίσιο της υποεξέταση Πρόσκλησης θα πρέπει να υποβληθούν στην ΕΥΚΕ-ΧΕ για να εξεταστούν διακριτά αναφορικά με την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με αρ.πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων». Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της οποίας πρέπει να τηρείται στο φάκελο της πράξης.

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ
Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
3. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής κι Επιχειρησιακής Υποστήριξης
4. Ε.Υ.Κ.Ε.-Χ.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

